

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av livsmedelslagen, lagen om växtskyddsmedel och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av livsmedelslagen, lagen om växtskyddsmedel och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (RP 36/2019 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 6/2019 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Anne Haikonen, jord- och skogsbruksministeriet
- biträdande direktör Marko Niemelä, Enheten för utredning av grå ekonomi
- produktsäkerhetschef Jonna Neffling, Tullen
- direktör Leena Räsänen, Livsmedelsverket
- direktör Tiina Putkonen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- sakkunnig inom miljö- och hälsoskydd Kaisa Mäntynen, Finlands Kommunförbund
- branschchef Mari Lukkariniemi, Livsmedelsindustriförbundet rf
- verksamhetsledare Miika Ilomäki, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto r.y.
- veterinär Leena Suojala, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att livsmedelslagen, lagen om växtskyddsmedel och lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

Tillsynen över att livsmedelslagen iakttas ändras för att bättre motsvara nuvarande verksamhetsmiljö genom att den separata tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung integreras närmare i den övriga riskbaserade livsmedelstillsynen. Livsmedelsföretagarnas administrativa börda lättas genom att kraven på egenkontroll underlättas och praxis vad gäller livsmedelshygienisk kompetens förenklas. Livsmedelslagen föreskriver också om nya tillsynsverktyg, såsom myndigheters provtagning utan identifiering, inspektion i lokaler som huvudsakligen används för boende och nedläggning av webbplatser.

Uppgifter i anslutning till export föreslås bli nya uppgifter för Livsmedelsverket. Lagen uppdateras också för att motsvara Europeiska unionens kontrollförordning som medlemsstaterna till största delen börjar tillämpas i december 2019.

Livsmedelslagen kompletteras med en bestämmelse om företagares tillförlitlighet. Samtidigt ändras lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi på samma sätt.

Uppdraget att göra riskbedömning innan gränsvärden fastställs för rester av bekämpningsmedel överförs från Livsmedelsverket till Säkerhets- och kemikalieverket. Expertsamarbetet och tillståndshavarnas möjligheter att få tillståndsärenden skötta underlättas när ärenden som gäller bekämpningsmedel och riskbedömning av rester av dem centraliseras till ett enda ämbetsverk. Samma ändringar tas in i lagen om växtskyddsmedel.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet framhåller att den separata tillsynen över den första ankomstplatsen för livsmedel av animaliskt ursprung ska integreras i den riskbaserade livsmedelstillsynen. Det nuvarande systemet har allmänt ansetts fungera dåligt och öka tillsynskostnaderna för livsmedelsföretagarna, och även i övrigt öka den administrativa bördan. I fortsättningen ska livsmedel av animaliskt ursprung från en annan EU-medlemsstat övervakas som ett led i den riskbaserade livsmedelstillsyn som utövas av de kommunala tillsynsmyndigheterna.

Den administrativa bördan för livsmedelsföretagarna minskar också när kraven på egenkontroll mildras. Den gällande livsmedelslagen kräver att livsmedelsföretagare, med undantag för primärproduktionsställen, ska ha en skriftlig egenkontrollplan. I fortsättningen kommer det inte att krävas en egenkontrollplan som är ett separat dokument. I stället kan det lagstadgade systemet vara exempelvis en mekanism för livsmedelssäkerhet, ett kvalitetssäkringssystem, instruktioner för god praxis som bedöms av myndigheten, en kombination av dessa eller företagarens arbetsinstruktioner. Däremot ska resultaten av egenkontroller fortfarande dokumenteras.

Utöver dessa ändringar införs nya tillsynsverktyg (prov som myndigheten tar utan att identifiera sig, inspektion huvudsakligen i lokaler som används för boende, nedläggning av webbplatser).

Betänkande JsUB 4/2019 rd

Vidare får Livsmedelsverket nya uppgifter inom ramen för export och till livsmedelslagen fogas en bestämmelse om livsmedelsföretagares tillförlitlighet. Samtidigt görs smärre ändringar i praxis i anslutning till livsmedelshygienisk kompetens.

Utskottet konstaterar att de föreslagna ändringarna dels beror på ändringar som EU-lagstiftningen kräver, dels handlar om att utveckla den nationella lagstiftningen, särskilt vad gäller tillsynen. Utskottet anser målet att minska den administrativa börda som lagstiftningen medför för livsmedelsföretagare och tillsynsmyndigheter vara motiverat, men det måste göras utan att livsmedelssäkerheten äventyras. Dessutom är det nödvändigt att med hjälp av rådgivning och vägledning bättre tillämpa principen om att övervakare blir coach.

Grundlagsutskottet har lämnat ett utlåtande (GrUU 6/2019 rd) till jord- och skogsbruksutskottet om propositionen. Grundlagsutskottet anser att lagförslag 1 (lag om ändring av livsmedelslagen) kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till 16 a, 49 och 66 a § beaktas på behörigt sätt. Grundlagsutskottet tar ställning till bestämmelsen om tillförlitligheten hos livsmedelsföretagare enligt 16 a § med avseende på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen, inspektionsrätten enligt 49 § i lagförslag 1 med avseende på hemfridskyddet enligt 10 § i grundlagen och nedläggningen av en webbplats eller en del av den enligt 66 a § med avseende på yttrandefriheten enligt 12 § i grundlagen. Utöver det som nämns ovan behandlar grundlagsutskottet bland annat möjligheten till bemyndigande enligt 30 § 14 punkten i lagförslag 1 (möjlighet för andra veterinärer än de som är anställda hos Livsmedelsverket eller kommunen att utföra inspektioner) med avseende på 124 § i grundlagen, som gäller överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Jord- och skogsbruksutskottet går närmare in på grundlagsutskottets anmärkningar i detaljmotiveringen nedan.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande ändringar.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av livsmedelslagen

Ingressen. Utskottet föreslår en del lagtekniska preciseringar i ingressen.

3 §. Europeiska unionens lagstiftning. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigerings, nämligen att kortversionerna av förordningarna kursiveras i 1 mom. 2 och 8 punkten.

6 §. Definitioner. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigerings, nämligen att de begrepp som definieras i 31 och 32 punkten kursiveras i den finska lagtexten samt att kortversionen av förordningen i 31 punkten kursiveras.

13 §. Anmälan om livsmedelslokal och ansökan om anläggningsgodkännande. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigerings av rubriken på finska.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

16 a §. Livsmedelsföretagares tillförlitlighet. Paragrafen föreskriver att en förutsättning för att bedriva verksamhet inom livsmedelsbranschen är att livsmedelsföretagaren är tillförlitlig. Grundlagsutskottet bedömer 1 mom. 3 punkten med avseende på näringsfriheten. Enligt 3 punkten anses en livsmedelsföretagare inte vara tillförlitlig, om denne genom sin tidigare verksamhet på något annat sätt än det som avses i 1 eller 2 punkten har visat sig vara uppenbart olämplig att bedriva verksamhet inom livsmedelsbranschen. Enligt grundlagsutskottet är bestämmelsen problematisk eftersom den är öppen med avseende på kraven på exakthet och noggrann avgränsning, som ingår i de allmänna förutsättningarna för att få begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna. I lagförslag 1 måste därför 16 a § 1 mom. 3 punkten antingen strykas eller preciseras väsentligt, enligt grundlagsutskottet.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 3 punkten preciseras. En livsmedelsföretagare ska inte anses tillförlitlig, om företagaren under de tre år som föregår bedömningen upprepade gånger i sin näringsverksamhet har visat uppenbar likgiltighet för att trygga livsmedelssäkerheten eller konsumentssäkerheten. Samtidigt blir punkten 1 mom. 1 punkten och de nuvarande 1 och 2 punkten blir 2 och 3 punkten.

Grundlagsutskottet påpekar också att myndigheterna enligt propositionen inte bedömer en livsmedelsföretagares tillförlitlighet innan han eller hon börjar utöva sin näringsverksamhet, utan att tillförlitligheten ska utredas när tillsynsmyndigheten utövar systematisk tillsyn eller normal tillsyn. En livsmedelsföretagare har således inte möjlighet att innan verksamheten inleds utreda om han eller hon uppfyller kriterierna för tillförlitlighet. Vidare framhåller grundlagsutskottet att förutsägbarheten vid tillämpningen av bestämmelserna kan förbättras om näringsidkaren ges möjlighet att på ansökan i förväg få ett överklagbart beslut om huruvida tillförlitlighetskriterierna är uppfyllda. Enligt grundlagsutskottet bör jord- och skogsbruksutskottet överväga att ta in en sådan bestämmelse i lagen.

Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar att 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) för närvarande innehåller 25 punkter (en hänvisning till 16 a § i livsmedelslagen läggs till som en ny 26 punkt) med bestämmelser om utredning av livsmedelsföretagares tillförlitlighet med hjälp av en fullgöranderapport från enheten. Ingen av punkterna tillåter enligt vad utskottet erfar att en företagare i förväg begär en utredning om huruvida tillförlitlighetskriterierna är uppfyllda. En livsmedelsföretagare kan inte heller i förväg få ett överklagbart beslut om att företagarens verksamhet uppfyller kraven i livsmedelsbestämmelserna. En svårighet med ett sådant förhandsbeslut är i synnerhet att situationen kan förändras. Även om det på förhand meddelas ett beslut om att kriterierna är uppfyllda, kan det vid tillsynen framgå att kriterierna inte längre är uppfyllda. Då är ett tidigare beslut inte av någon betydelse. Kriterierna för bedömning av tillförlitligheten är kopplade till om företagaren har iakttagit kraven i den gällande lagstiftningen, till exempel livsmedelsbestämmelserna, och uppfyllt sina offentligrättsliga skyldigheter. Följaktligen anser jord- och skogsbruksutskottet att det inte är relevant att föreskriva om möjligheten att få ett överklagbart beslut om huruvida tillförlitlighetskriterierna är uppfyllda.

18 §. Bokföring, handlingar och påskrifter i anslutning till livsmedel av animaliskt ursprung. Utskottet föreslår att ett skrivfel rättas i 4 mom. i den finska texten. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

30 §. Central myndighet. Enligt den nya 14 punkten befullmäktigar Livsmedelsverket vid behov någon annan veterinär än en veterinär som är anställd av Livsmedelsverket eller kommunen att utföra ante mortem-besiktning på ett primärproduktionsställe. Av skäl som hänför sig till 124 § i grundlagen och som gäller överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter måste lagen föreskriva om tjänsteansvar för en sådan annan veterinär när denne utför uppgifter som hänför sig till ante mortem-besiktningar.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 30 § 14 punkten beträffande tjänsteansvar kompletteras med att det som 36 § 2 mom. i livsmedelslagen föreskriver om utomstående sakkunniga tillämpas på en veterinär som befullmäktigats av Livsmedelsverket, när veterinären utför uppgifter enligt den bestämmelsen.

34 a §. Statens näringsdelegation. Utskottet föreslår att ett skrivfel rättas i 5 punkten. i den finska versionen. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

49 §. Inspektionsrätt och rätt att närvara. I 3 mom. föreskrivs det om inspektioner i lokaler som är hemfridskyddade. Enligt paragrafen får inspektioner göras i ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur, för att genomföra de krav som ingår i vissa EU-rättsakter, om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Inspektioner får bara utföras av en tillsynsmyndighet.

För en konstitutionell bedömning av bestämmelsen är det enligt grundlagsutskottet av betydelse om inspektionerna kan anses vara nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas i den mening som avses i 10 § 3 mom. i grundlagen. I ett tillsynsobjekt som är beläget i lokaler som används för boende av permanent natur får en inspektion enligt 49 § 3 mom. göras för att genomföra de krav på offentlig kontroll som ingår i artiklarna 9—15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 (kontrollförordningen), om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Grundlagsutskottet konstaterar att befogenheten i sig på behörigt sätt är bunden till nödvändighetskravet. Grundlagsutskottet menar emellertid att de bestämmelser i tillsynsförordningen som regeringen hänvisar till är en mycket omfattande och delvis relativt allmänt hållen reglering av hur inspektioner ska utföras. Vidare påpekar grundlagsutskottet att befogenheten att utföra inspektioner i utrymmen som omfattas av hemfriden begränsas till vad som är nödvändigt med avseende på kontrollförordningen, om inspektionsbefogenheten på hemfridskyddade platser inte till alla delar krävs i förordningen.

Syftet med att utföra inspektion i utrymmen som används för permanent boende är att skydda det allmännas skyldighet att enligt 19 § 3 mom. i grundlagen främja befolkningens hälsa, framhåller jord- och skogsbruksutskottet. Enligt artikel 5.1 h i kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till livsmedelsföretagarnas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. I artikel 9 i kontrollförordningen föreskrivs det att den behöriga myndigheten regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla företagare. I artikel 10 föreskrivs det om aktörer, processer och verksamhet som är föremål för offentlig kontroll. I artikel 14 i kontrollförordningen föreskrivs det vidare om metoder och tekniker för offentlig kontroll, som beroende på vad som är lämpligt inbegriper bland annat inspektion av platser

Betänkande JsUB 4/2019 rd

och utrustning som står under aktörens tillsyn, kontroll av hygienförhållandena i aktörernas lokaler och provtagning. För att utföra tillsynsuppgifterna enligt artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen krävs det att tillsynsmyndigheten också har tillträde till lokaler som är hemfridsskyddade. För att uppfylla de krav på offentlig kontroll som anges i artiklarna 11, 12, 13 och 15 krävs däremot inte nödvändigtvis tillträde till hemfridsskyddade lokaler.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att befogenheten i 3 mom. att utföra inspektioner inskränks vad gäller hemfridsskyddade delar till artiklarna 9, 10 och 14 som är nödvändiga med avseende på kontrollförordningen.

51 a §. Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigering.

54 h §. Exportintyg. Utskottet föreslår lagtekniska korrigeringar.

61 §. Återkallelse av godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal.

Paragrafen föreskriver om tillsynsmyndighetens rätt att helt eller delvis återkalla ett beslut om godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal, om en hälsofara inte kan förhindras på något annat sätt. Ett godkännande kan enligt 2 mom. också återkallas, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att en återkallelse av ett godkännande enligt 2 mom. kan jämföras med en återkallelse av näringstillstånd och anser det nödvändigt att 2 mom. kompletteras med bestämmelser om en livsmedelsföretagares möjlighet att avhjälpa upptäckta brister på grundval av en anmärkning eller en varning från den behöriga myndigheten. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med ett tillägg om att en förutsättning för återkallelse också är att företagaren trots en uppmaning eller ett föreläggande från en myndighet inte har avhjälpt försummelsen.

61 a §. Avbrytande eller avslutande av verksamhet på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal. Tillsynsmyndigheten kan avbryta eller avsluta verksamheten på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal om verksamheten väsentligen strider mot livsmedelsbestämmelserna och företagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §. Enligt 2 mom. kan verksamheten dessutom avbrytas eller avslutas, om livsmedelsföretagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att en återkallelse av ett godkännande enligt 2 mom. kan jämföras med en återkallelse av näringstillstånd och anser det nödvändigt att 2 mom. kompletteras med bestämmelser om en livsmedelsföretagares möjlighet att avhjälpa upptäckta brister på grundval av en anmärkning eller en varning från den behöriga myndigheten. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med ett tillägg om att en förutsättning för återkal-

Betänkande JsUB 4/2019 rd

lelse också är att företagaren trots en uppmaning eller ett föreläggande från en myndighet inte har avhjälpt försummelsen.

66 a §. Nedläggning av webbplats. Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats eller en del av en webbplats som drivs eller används av en livsmedelsföretagare ska läggas ner, om ett livsmedel som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om livsmedlet orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för människors hälsa, vilseleda konsumenter på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strida mot livsmedelsbestämmelserna. Föreläggandet att lägga ner webbplatsen eller en del av den kan meddelas temporärt för den tid när ärendet utreds eller missförhållandet avhjälps. Den temporära nedläggningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

Grundlagsutskottet konstaterar att regleringen i paragrafen grundar sig på kontrollförordningens artikel 138.2 i. Enligt grundlagsutskottets uppfattning har den nationella lagstiftaren emellertid med stöd av bestämmelserna i kontrollförordningen ett visst spelrum när det gäller att föreskriva om nedläggning av webbplatser. Bestämmelserna är enligt grundlagsutskottet av betydelse framför allt med avseende på yttrandefriheten som är skyddad i 12 § i grundlagen. Grundlagsutskottet brukar anse att skyddet för yttrandefriheten i princip också täcker in reklam och marknadsföring, även om den typen av kommunikation enligt utskottet inte direkt hör till yttrandefrihetens kärnområde. Dessutom understryker grundlagsutskottet att kravet på att lägga ner en webbplats eller en del av den i bestämmelsen inte är bunden till ett krav på uppenbar lagstridighet. På grund av proportionalitetskravet anser grundlagsutskottet att villkoren för att lägga ner en webbplats måste skärpas och befogenheten att lägga ner en webbplats delas in i bestämmelsen på ett sätt som visar att en nedläggning av hela webbplatsen är en sista utväg.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att paragrafen ändras till att Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats eller del av en webbplats som drivs eller används av en livsmedelsföretagare ska läggas ner, om ett livsmedel som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om livsmedlet orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för människors hälsa, vilseleda konsumenter på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strida mot livsmedelsbestämmelserna. Utskottet föreslår att befogenheten att lägga ner en webbplats graderas genom att paragrafen får bestämmelser om att myndigheten ska förordna om att en del av en webbplats ska läggas ner, om det där saluförs livsmedel som strider mot livsmedelsbestämmelserna på det sätt som sägs ovan. Därefter ska Livsmedelsverket konstatera att hela webbplatsen vid behov ska läggas ner, om nedläggningen av en del av webbplatsen inte undanröjer överträdelsen av livsmedelsbestämmelserna.

73 §. Sökande av ändring i beslut av en statlig myndighet. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigerings av paragrafhänvisningarna i 1 mom. samt korrigerings av skrivfel i 4 mom. i den finska lagtexten.

74 §. Sökande av ändring i beslut av en kommunal myndighet. Utskottet föreslår ett lagtekniskt tillägg till 3 mom.

84 §. Uppgifter som registerförs. I 4 mom. föreskrivs det vilka uppgifter om hygienpasstestare som ska föras in i registret. Hygienpasstestare är privatpersoner och de behöver därför inte uppges

Betänkande JsUB 4/2019 rd

något företags- eller organisationsnummer. Utskottet föreslår därför att 4 mom. ändras så att testares namn, personbeteckning och kontaktinformation antecknas i registret. Kontaktinformation inbegriper uppgifter om hemadress och arbetsadress, e-postadress och telefonnummer. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningen i 1 mom. 2 punkten ändras till det rätta paragrafnumret.

2. Lag om ändring av lagen om växtskyddsmedel

Ingressen. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigering av den inledande meningen i ingressen på finska.

2 §. Tillämpningsområde. Utskottet föreslår en lagteknisk korrigering, nämligen att kortversionerna av förordningarna kursiveras i 2 mom. 1 och 2 punkten i den finska lagtexten.

3. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. Utskottet föreslår en ändring av lagteknisk ändring i 1 mom. 25 punkten i den finska lagtexten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–3 i proposition RP 36/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av livsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i livsmedelslagen (23/2006) 3 § 1 mom. 5 punkten, 6 § 9 och 12 punkten, 20, 23, 27 a, 28 a, 42, 43 a, 54 e, 60, 76 och 76 a §,
av dem 3 § 1 mom. 5 punkten och 42 § sådana de lyder i lag 352/2011, 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 989/2007, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 352/2011, 27 a, 28 a och 43 a §

Betänkande JsUB 4/2019 rd

sådana de lyder i lag 1137/2008, 54 e § sådan den lyder i lag 881/2014 och 76 och 76 a § sådana de lyder i lag 970/2015,

ändras 3 § 1 mom. 2, 8 och 22 punkten, 6 § 31 och 32 punkten, 8 §, 13 § 3 mom., 19, 21, 27 och 28 §, det inledande stycket i 30 § 13 punkten, 31 § 4 punkten, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 37 § 1 mom., 38 § 2 mom., 41 § 3 mom., 43 §, 46 § 1 mom., 49 § 2 och 3 mom., 50, 51, 54 d och 61 §, 71 § 2 och 5 mom., samt 73–75, 83 och 84 §,

av dem 3 § 1 mom. 2 och 8 punkten, 8 §, 13 § 3 mom., 21 §, 31 § 4 punkten och 49 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 352/2011, 3 § 22 punkten, 6 § 31 och 32 punkten och 54 d § sådana de lyder i lag 881/2014, 27 och 28 § sådana de lyder i lagarna 1137/2008 och 352/2011, ~~28 § sådan den lyder i lag 1137/2008~~, det inledande stycket i 30 § och 30 § 13 punkten sådana de lyder i lag 128/2007, 37 § 1 mom. och 71 § 5 mom. sådana de lyder i lag 989/2007, 38 § 2 mom. sådant det lyder i lag 643/2010, 43 § sådan den lyder i lagarna 352/2011, 365/2013 och 503/2014, 50 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 989/2007, 73–75 § sådana de lyder i lag 970/2015, 83 § sådan den lyder i lagarna 352/2011 och 503/2014 samt 84 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 61/2019, samt

fogas till lagen en ny 16 a §, till 18 § ett nytt 4 mom., till 30 §, sådan den lyder i lag 128/2017, en ny 14 punkt till 31 §, sådan den lyder i lag 352/2011 en ny 5 punkt och till lagen nya 34 a och 51 a § och ett nytt 6 b kap., ~~nya 54 f–54 h §~~, samt 61 a, 66 a och 80 a §, som följer:

3 §

Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska unionen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del inte något annat föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter någon annanstans i lag

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG ~~samt och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om upphävande av~~ rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) ~~rådets beslut 92/438/EEG~~, nedan *kontrollförordningen*,

8) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2283 om nya livsmedel och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 258/97 och kommissionens förordning (EG) nr 1852/2001, nedan *förordningen om nya livsmedel*,

Betänkande JsUB 4/2019 rd

22) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008,

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

31) *kontrollerade uppfödningförhållanden* kontrollerade uppfödningförhållanden enligt artikel 1.2 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1375 om fastställande av särskilda bestämmelser för offentlig kontroll av trikiner i kött, nedan *trikinförordningen*,

32) *namnskyddade produkter* produkter med sådana ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel som avses i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel samt produkter märkta som garanterade traditionella specialiteter som avses i 18 i den förordningen, produkter med geografiska beteckningar som avses i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91 samt produkter med skyddade geografiska beteckningar som avses i artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/787 om definition, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, användning av namn på spritdrycker i presentationen och märkningen av andra livsmedel, skydd av geografiska beteckningar för spritdrycker, användning av jordbruksalkohol och destillat av jordbruksprodukter i alkoholhaltiga drycker samt om upphävande av förordning (EG) nr 110/2008.

8 §

Krav i fråga om vissa livsmedel

En livsmedelsföretagare som tillverkar, för sin räkning låter tillverka, importerar eller på annat sätt på marknaden släpper ut livsmedel som omfattas av tillämpningsområdet för berikningsförordningen ska göra en anmälan om detta till Livsmedelsverket. Närmare bestämmelser om anmälan och om andra nationella arrangemang som krävs enligt av berikningsförordningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

En livsmedelsföretagare som tillverkar, för sin räkning låter tillverka, importerar eller på annat sätt på marknaden släpper ut kosttillskott som hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kosttillskott ska göra en anmälan om detta till Livsmedelsverket. En anmälan ska göras även när produktens sammansättning i fråga om de ämnen som kännetecknar det ändras. Närmare bestämmelser om anmälan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

Närmare bestämmelser om de nationella arrangemang som krävs enligt GMO-förordningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Anmälan om livsmedelslokal och ansökan om anläggningsgodkännande

För en i 2 mom. avsedd livsmedelslokal och där en primärproduktionsföretagare bedriver sådan tillverkning av livsmedel som är förenad med låg risk för livsmedelssäkerheten av primärprodukter som företagaren själv producerat behöver ansökan om godkännande som anläggning dock inte göras. Som verksamhet som är förenad med låg risk för livsmedelssäkerheten anses också verksamhet enligt artikel 1.3 d och 1.3 e i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung och verksamhet som tillämpar nationella anpassningar enligt artikel 10 i den förordningen samt verksamhet enligt artikel 12.1 a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/624 om särskilda bestämmelser för utförandet av offentlig kontroll av produktion av kött och för produktions- och återutläggningsområden för levande musslor i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625, nedan *kommissionens delegerade kontrollförordning*. I fråga om en sådan livsmedelslokal ska det göras en anmälan enligt 1 mom..

16 a §

Livsmedelsföretagares tillförlitlighet

En livsmedelsföretagare ska vara tillförlitlig. Företagaren anses inte vara tillförlitlig om företagaren

1) under tre år före bedömningen i sin näringsverksamhet upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för att trygga livsmedelssäkerheten eller beakta konsumentssäkerheten,

2) under tre år före bedömningen upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut, eller

3) enligt utmätning eller annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder, eller

~~3) på annat sätt än vad som avses i 1 och 2 punkten genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för att bedriva verksamhet i livsmedelsbranchen.~~

Om livsmedelsföretagaren är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), vilka har en direkt eller indirekt koppling till en livsmedelsföretagare eller till personer som avses i 2 mom. i denna paragraf.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

Livsmedelsverket och den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten kan av Enheten för utredning av grå ekonomi i fråga om en företagare begära en sådan fullgöranderapport som avses i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010).

18 §

Bokföring, handlingar och påskrifter i anslutning till livsmedel av animaliskt ursprung

— — — — —
Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheterna i fråga om livsmedel av animaliskt ursprung som importeras från den Europeiska unionens inre marknad.

19 §

Egenkontroll

En livsmedelsföretagare ska ha tillräckliga och korrekta uppgifter om de livsmedel som företagen producerar, bearbetar och distribuerar. Livsmedelsföretagaren ska ha ett system för att identifiera och hantera faror i samband med sin verksamhet och säkerställa att livsmedlet och dess hantering uppfyller de krav som ställs i livsmedelsbestämmelserna. Företagaren ska dokumentera egenkontrollens resultat med tillräcklig precision.

När en livsmedelsföretagare importerar livsmedel som omfattas av särskilda salmonellagarantier som avses i artikel 8 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung till Finland från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska det i egenkontrollen finnas en plan för provtagning och undersökning av dessa livsmedel med tanke på eventuell upptäckt av salmonella.

Närmare bestämmelser om utförande av egenkontroll och krav på dokumentation i anslutning till det får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Offentliggörande av tillsynsuppgifter

En livsmedelsföretagare som omfattas av planmässig livsmedelstillsyn ska offentliggöra tillsynsmyndighetens rapporter över inspektion av livsmedelslokalen. Innan livsmedelsverksamheten inspekteras för första gången kan företagen offentliggöra ett meddelande om att livsmedelsverksamheten omfattas av den planmässiga livsmedelstillsynen. Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om offentliggörande av tillsynsuppgifter.

Skyldigheten att offentliggöra tillsynsuppgifter gäller inte:

- 1) primärproduktionsföretagare, eller
- 2) ställen för tillverkning och lagring av alkoholdrycker eller företagare som i första hand bedriver detaljförsäljning av alkoholdrycker.

Den senaste rapporten över inspektionen av livsmedelsverksamheten ska tillhandahållas på ett lättillgänglig på livsmedelsföretagarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt. I en livsmedelslokal som besöks av konsumenter ska rapporten dessutom finnas framlagd nära ingången eller på en annan plats som konsumenterna lätt kan se.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

De behöriga tillsynsmyndigheterna ska offentliggöra resultaten av den tillsyn de utövar.
Närmare bestämmelser om offentliggörande av tillsynsuppgifter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

27 §

Livsmedelshygienisk kompetens

En person som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal ska ha ett hygienpass som påvisar livsmedelshygienisk kompetens enligt en modell som godkänts av Livsmedelsverket, om personen har arbetat med uppgifter som förutsätter hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel i minst tre månader.

Hygienpass krävs dock inte av den som arbetar i livsmedelslokaler enbart

1) i egenskap av fånge som omfattas av skyldigheter enligt 8 kap. 2 § i fängelselagen (767/2005),

2) inom beväringstjänst eller vapenfri tjänst enligt värnpliktslagen (1438/2007), militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller civiltjänst enligt civiltjänstlagen (1446/2007),

3) i egenskap av klient enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), inom arbetsverksamhet enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), inom dagverksamhet enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), eller inom verksamhet i sysselsättningssyfte för personer med funktionsnedsättning eller arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning enligt socialvårdslagen (1301/2014), eller

4) i egenskap av person som dömts till en samhällspåföljd enligt lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015).

Livsmedelsföretagare ska föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen hos personer som arbetar i livsmedelslokalen och på begäran visa upp uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

Livsmedelsverket ska utarbeta ett hygienpasstest för bedömning av livsmedelshygienisk kompetens. Hygienpasstester ordnas av och hygienpass beviljas av de hygienpasstestare som avses i 28 §. En hygienpasstestare får ta ut avgift för testet och beviljandet av hygienpass.

Hygienpass beviljas personer som genomgått ett hygienpasstest med godkänt resultat. Livsmedelsverket kan vid behov bevilja hygienpass enligt samma grunder som en hygienpasstestare samt återkalla ett hygienpass, om det beviljats på väsentligen oriktiga grunder.

28 §

Hygienpasstestare

Livsmedelsverket kan på ansökan som hygienpasstestare godkänna en person, som

1) har en sådan högskoleexamen som förutsätts i 35 §, eller

2) har examen i eller behärskar ämnet så att personen är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Livsmedelsverket övervakar hygienpasstestarnas verksamhet. Livsmedelsverket kan återkalla ett godkännande av en hygienpasstestare, om testaren inte ordnat hygienpasstester eller beviljat

Betänkande JsUB 4/2019 rd

hygienpass på över tre år. Dessutom kan godkännandet återkallas om testaren väsentligen har brutit mot de bestämmelser eller föreskrifter gäller om hygienpasstestning eller inte har rättat till sin verksamhet på uppmaning av Livsmedelsverket inom den tidsfrist som verket har satt ut. Godkännandet kan också återkallas temporärt.

När en hygienpasstestare fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas på honom eller henne det som i 36 § föreskrivs om utomstående sakkunniga.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om ordnande av hygienpasstester, grunderna för och utarbetande av testerna, de språk som används vid testerna och bedömningen av godkänt avläggande av testerna samt om hygienpasset och beviljandet av det.

30 §

Central myndighet

Livsmedelsverket planerar, styr, utvecklar och verkställer livsmedelstillsynen nationellt och på det sätt som anges i denna lag, och ska dessutom

13) vid behov sköta *ante mortem*-besiktning på primärproduktionsställe av andra djur än de som slaktas i renslakteri, samt

14) vid behov befullmäktiga en annan veterinär än en sådan som är anställd hos Livsmedelsverket eller kommunen att utföra *ante mortem*-besiktning på ett primärproduktionsställe; på en veterinär som befullmäktigats av Livsmedelsverket tillämpas det som i 36 § 2 mom. i livsmedelslagen föreskrivs om utomstående sakkunniga, när veterinären utför uppgifter enligt denna bestämmelse.

31 §

Livsmedelstillsyn på regional nivå

Regionförvaltningsverket planerar, styr och övervakar livsmedelstillsynen och övervakar efterlevnaden av livsmedelsbestämmelserna inom sitt verksamhetsområde på det sätt som anges i denna lag, och ska dessutom

4) sköta livsmedelstillsynen i renslakterier och i anläggningar som finns i anslutning till dem, samt

5) vid behov sköta *ante mortem* -besiktning på primärproduktionsställen av djur som slaktas i renslakteri.

34 a §

Statens näringsdelegation

Jord- och skogsbruksministeriet utser för en verksamhetsperiod på tre år statens näringsdelegation som är underställd ministeriet. Delegationens uppgifter är att:

- 1) fungera som sakkunnigorgan för främjande av befolkningens näringsvanor,
- 2) utarbeta nationella näringsrekommendationer,

Betänkande JsUB 4/2019 rd

- 3) uppgöra åtgärdsförslag och ta initiativ för att förbättra näringsvanor och livsmedelssystemet,
- 4) ge utlåtanden i anslutning till sitt verksamhetsområde och
- 5) följa upp och bedöma åtgärdernas inverkan på näringen, hälsan och livsmedelssystemet.

35 §

Tillsynsmyndigheternas kompetens

Bestämmelser om fortbildning för tjänsteinnehavare som sköter uppgifter i anslutning till livsmedelstillsynen finns i artikel 5.4 i kontrollförordningen.

36 §

Utomstående sakkunniga

En tillsynsmyndighet kan anlita utomstående sakkunniga som hjälp i tillsynen. De utomstående sakkunniga kan på begäran av tillsynsmyndigheten göra sådana kontroller, undersökningar och utredningar som behövs för myndighetstillsynen. De administrativa beslut som eventuellt ska fattas utifrån dessa fattas av den tillsynsmyndighet som beställt tjänsterna. En utomstående sakkunnig ska ha den sakkunskap och kompetens som kontrollerna, undersökningarna och utredningarna förutsätter. En utomstående sakkunnig ska inför den myndighet som beställt tjänsterna kunna visa sin kompetens och påvisa att de tillämpade kontroll- och undersökningsmetoderna är tillförlitliga. Bestämmelser om krav på utomstående sakkunniga finns också i artiklarna i 28—32 i kontrollförordningen.

37 §

Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier

Jord- och skogsbruksministeriet utser de nationella referenslaboratorierna och fastställer deras uppgifter. Bestämmelser om de krav som gäller nationella referenslaboratorier samt om dessa laboratoriers uppgifter finns i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen.

38 §

Villkor för godkännande av laboratorium

Laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov ska dessutom uppfylla de krav som ställs i artikel 37.4 e i kontrollförordningen.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

41 §

Allmänna krav på tillsynen

Den kommunala livsmedelstillsynmyndigheten ska utarbeta ett kvalitetssystem som lämpar sig för dess verksamhet, samt upprätthålla och tillämpa detta system. Bestämmelser om krav som gäller kvalitetssystemet finns i artikel 12 i kontrollförordningen.

43 §

Köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill

Kött som hanteras eller förvaras i en livsmedelslokal ska vara besiktat, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller med stöd av den. Bestämmelser om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill finns i kontrollförordningen, i kommissionens delegerade kontrollförordning samt i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/627 om enhetliga praktiska arrangemang i ordnandet av offentlig kontroll av animaliska produkter som är avsedda som livsmedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 och om ändring angående offentlig kontroll i kommissionens förordning (EG) nr 2074/2005 vad gäller om offentlig kontroll.

Livsmedelsverket utför köttbesiktning i slakterier och inrättningar för vilthantering. Regionförvaltningsverket utför köttbesiktning i renslakterier.

Över köttbesiktning ges på begäran ett skriftligt beslut. Beslutet behöver inte undertecknas. Ett skriftligt beslut om köttbesiktning delges parterna genom brev som avses i 59 § i förvaltningslagen eller genom vanlig elektronisk delgivning som avses i 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Med de berörda parternas samtycke kan beslutet delges per e-post.

Närmare bestämmelser om köttbesiktning och övervakning i anslutning därtill får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om ändring av frekvensen och omfattningen av trikinundersökningarna då trikinförordningen ger möjlighet till det eller kräver det.

46 §

Beredskap för särskilda situationer

Livsmedelsverket ska utarbeta en sådan riksomfattande beredskapsplan för särskilda situationer som avses i artikel 115 i kontrollförordningen. De kommunala livsmedelstillsynsmyndigheterna ska utarbeta en motsvarande plan för kommunernas del.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

49 §

Inspektionsrätt och rätt att närvara

— — — — —
Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket har rätt att närvara vid Europeiska kommissionens kontroller enligt artikel 116 i kontrollförordningen. En studerande som handleds av tillsynsmyndigheten och som utför praktik som ger introduktion i myndighetsverksamhet har rätt att närvara när tillsynsmyndigheten utför tillsyn och inspektioner.

I ett tillsynsobjekt, som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får en inspektion göras för att genomföra de krav på offentlig kontroll som ställs i artiklarna ~~9–15~~, 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en inspektion är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektion. Sådan inspektion får endast göras av en behörig tillsynsmyndighet.

— — — — —

50 §

Provtagning

En tillsynsmyndighet och en i 36 § avsedd utomstående sakkunnig har rätt att utan ersättning ta en sådan mängd prov som behövs för tillsynen.

Provtagaren ska ha tillräcklig sakkunskap när det gäller provtagning och hantering och förvaring av prov. Provet ska vara representativt till sin omfattning och sammansättning. Provet ska skyddas från kontamination och andra betydande förändringar som kan ge missvisande undersökningsresultat. På provtagningsplatsen ska provet märkas så att det enkelt och med säkerhet kan identifieras. Livsmedelsföretagaren skall få ett intyg över provtagningen.

Tillsynsmyndigheten får utan att identifiera sig beställa prov på livsmedel som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Proven kan användas i den offentliga kontrollen. Efter att ha fått provet ska tillsynsmyndigheten meddela livsmedelsföretagaren att provet har beställts för offentlig kontroll. Företagaren har rätt att på egen bekostnad få ett andra utlåtande om provet.

Bestämmelser om allmänna krav när det gäller provtagning finns dessutom i artiklarna 34 och 35 samt artikel 37.1 i kontrollförordningen.

Paragrafens 2 mom. tillämpas också på provtagning inom ramen för egenkontrollen.

Närmare bestämmelser om provtagning utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

51 §

Rätt att få information

Tillsynsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter samt av livsmedelsföretagare och andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag få den information som är nödvändig för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur livsmedelsföretagaren skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pen-

Betänkande JsUB 4/2019 rd

sions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och Tullen uttagna avgifter samt om livsmedelsföretagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 16 a §, återkallelse av godkännande av en livsmedelslokal eller ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal enligt 61 § eller för avbrytande eller avslutande av verksamhet som bedrivs på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal enligt 61 a §.

Rätten att få information gäller också sådan information som är nödvändig för att utföra de uppgifter som anges i livsmedelsbestämmelserna och som annars skulle vara sekretessbelagd på grund av att den gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd.

Tillsynsmyndigheten har rätt att få de uppgifter som avses i denna paragraf avgiftsfritt och också med hjälp av en teknisk anslutning eller i annan elektronisk form.

51 a §

Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut information

Tillsynsmyndigheterna får på eget initiativ, trots sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ~~(621/1999)~~, till en annan myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag lämna ut sådan information om en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning och affärshemligheter som tillsynsmyndigheten fått vid skötseln av de uppgifter som avses i denna lag, om informationen är nödvändig för skötseln av de uppgifter myndigheten eller den som sköter det offentliga uppdraget har enligt gällande bestämmelser.

54 d §

Registrering av namnskyddade produkter och anmälan av framställning

Livsmedelsverket behandlar ansökningar om registrering av namnskyddade produkter.

Livsmedelsverket ska offentliggöra ansökningar som avses i 1 mom., ordna det nationella invändningsförfarandet och besluta om när förutsättningarna för registrering uppfylls i Finland. Om förutsättningarna för registrering uppfylls, ska Livsmedelsverket offentliggöra sitt beslut och skicka ansökan till Europeiska kommissionen. Om enligt Europeiska unionens lagstiftning om namnskyddade produkter är medlemsstaten som ska godkänna ansökan, är det Livsmedelsverket som beslutar godkännandet.

Ansökningar och beslut om namnskydd som avses i 1 mom. delges genom offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i förvaltningslagen.

en livsmedelsföretagare som framställer en registrerad namnskyddad produkt ska innan företagen släpper ut produkten på marknaden underrätta den tillsynsmyndighet som avses i 30-32 § om produktens namn och framställningsplats. Om framställningen avbryts eller läggs ned, ska tillsynsmyndigheten utan dröjsmål underrättas om saken.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om

1) ansökan om registrering av namnskyddade produkter och ordnande av invändningsförfarande samt

2) anmälningsskyldiga livsmedelsföretagare, de uppgifter som ska uppges i anmälan och hur anmälan ska göras.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

6 b kap.

Myndighetsuppgifter inom export av livsmedel

54 f §

Utredningsarbete i anslutning till export

Livsmedelsföretagaren svarar för att utreda och uppfylla de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer samt eventuella transiteringskrav om livsmedel exporteras till någon annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen

Livsmedelsverket deltar vid behov i utarbetandet av de dokument och i det utredningsarbete som krävs för att få tillträde till och stanna kvar på marknaden. Livsmedelsverket får avbryta sitt deltagande i dessa uppgifter om det inte längre finns förutsättningar för att fortsätta med utredningsarbetet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för och innehållet i det utredningsarbete som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 g §

Tillsyn vid export

Livsmedelstillsynsmyndigheterna ska utöva tillsyn över exporten av livsmedel inom sina verksamhetsområden. Livsmedelsverket deltar vid behov i tillsynsarbetet, om tillsynen avser att säkerställa att de importkrav som myndigheterna i destinationsstaten ställer uppfylls.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för och innehållet i den tillsyn som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

54 h §

Exportintyg

Den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten och vid behov Livsmedelsverket ska på begäran av en företagare utfärda exportintyg om livsmedels överensstämmelse med livsmedelsbestämmelserna för livsmedel, om myndigheterna i destinationsstaten kräver sådana intyg. Närmare bestämmelser om de veterinärintyg för livsmedel av animaliskt ursprung finns i 71 § i lagen om djursjukdomar ~~(441/2013)~~. Ifråga om utredningen av de krav som destinationslandet ställer på innehållet i intygen tillämpas 54 f § i denna lag.

61 §

Återkallelse av godkännande av ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal

Tillsynsmyndigheten kan helt eller delvis återkalla sitt beslut om att godkänna ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal, om hälsofara inte kan förhindras på något annat sätt. Ett beslut om att godkänna ett primärproduktionsställe eller en livsmedelslokal kan också återkallas,

Betänkande JsUB 4/2019 rd

om primärproduktionsstället eller livsmedelslokalen eller den livsmedelsverksamhet som bedrivs där väsentligen strider mot livsmedelsbestämmelserna och livsmedelsföretagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §.

Ett godkännande kan också återkallas, om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots uppmaning eller föreläggande från myndigheten.

Ett godkännande kan också återkallas för en viss tid.

61 a §

Avbrytande eller avslutande av verksamhet på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal

Tillsynsmyndigheten kan avbryta eller avsluta verksamheten på ett anmält primärproduktionsställe eller i en anmäld livsmedelslokal om verksamheten väsentligen strider mot livsmedelsbestämmelserna och företagaren inte har iakttagit ett föreläggande eller ett förbud som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av 55 eller 56 §.

Verksamheten kan dessutom avbrytas eller avslutas, om livsmedelsföretagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 16 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots uppmaning eller föreläggande från myndigheten.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten gäller tills tillsynsmyndigheten konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

66 a §

Nedläggning av webbplats

Livsmedelsverket kan bestämma att en webbplats eller del av en webbplats som drivs eller används av en livsmedelsföretagare ska läggas ner, om det är uppenbart att ett livsmedel som saluförs via den eller uppgifter som lämnas om livsmedlet orsakar eller av grundad anledning kan befaras orsaka fara för människors hälsa eller vilseleda konsumenter på ett väsentligt sätt eller på något annat sätt väsentligen strida mot livsmedelsbestämmelserna. Livsmedelsverket ska bestämma att en sådan del av en webbsida ska läggas ner där det saluförs livsmedel som strider mot livsmedelsbestämmelserna på det sätt som avses ovan. Om nedläggningen av en del av webbplatsen inte undanröjer överträdelsen av livsmedelsbestämmelserna, ska Livsmedelsverket vid behov bestämma att hela webbplatsen ska läggas ner. Föreläggandet att lägga ner webbplatsen eller delen av webbplatsen kan meddelas temporärt för den tid då ärendet utreds eller missförhållandet avhjälps. Den temporära nedläggningen gäller tills Livsmedelsverket har fattat ett slutligt beslut i ärendet.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

71 §

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. ska kommunen också för annan övervakning samt för sådana inspektioner och undersökningar som hänför sig till den ta ut en avgift i enligt med bestämmelserna i artiklarna 79—85 i kontrollförordningen.

De avgifter som avses i 1 mom. bestäms så att beloppet motsvarar högst kostnaderna för åtgärden, om inte något annat följer av artiklarna 79—85 i kontrollförordningen. Närmare bestämmelser om de nationella arrangemang krävs enligt i artiklarna 79—85 i kontrollförordningen och om hur avgifternas storlek bestäms utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

73 §

Sökande av ändring i beslut av en statlig myndighet

Omprövning får begäras av beslut som fattas av statliga myndigheter med undantag av beslut som avses i 15, 27, 28, 54 a, 55—61, 61 a, 62 och 64—66 §. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av statlig myndighet finns i lagen om grunderna för avgifter till staten. När det gäller sökande av ändring i beslut som Tullen fattat med stöd av denna lag tillämpas dock vad som anges i tullagen (304/2016). Besvärstiden är 30 dagar från delfåendet av beslutet.

74 §

Sökande av ändring i beslut av en kommunal myndighet

Omprövning får begäras av beslut som fatta av kommunala organ. I fråga om andra beslut av kommunala tjänsteinnehavare än sådana som avses i 63 § får omprövning begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet hos det kommunala organ som sköter uppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I en kommunal tjänsteinnehavares beslut enligt 63 § får ändring inte sökas genom besvär.

I fråga om ändringssökande som gäller kommunala tillsynsplaner, kommunala livsmedelsbestämmelser som avses i 86 § eller taxor som gäller kommunala avgifter tillämpas dock vad som anges i kommunallagen (410/2015).

Betänkande JsUB 4/2019 rd

75 §

Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning

Omprövning av ett beslut som gäller köttbesiktning får begäras hos Livsmedelsverket inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

80 a §

Skydd för personer som anmälar överträdelser

Om en fysisk person har gjort en anmälan till en tillsynsmyndighet om en faktisk eller misstänkt överträdelse av livsmedelsbestämmelser som omfattas av myndighetens offentliga kontroll ska anmälarens identitet hållas hemlig, om den utifrån omständigheterna kan bedömas vara till nackdel för anmälaren att hans eller hennes identitet röjs.

83 §

Register

Livsmedelsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar riksomfattande register över

- 1) livsmedelslokaler,
- 2) verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i kontakt med livsmedel,
- 3) godkända laboratorier,
- 4) hygienpasstestare samt de personer som har deltagit i hygienpasstester,
- 5) personer som genomgått den utbildning för jägare i hälsa och hygien som avses i avsnitt IV kapitel I i bilaga III till hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung, samt
- 6) sådana primärproduktionsställen och grupper av primärproduktionsställen som verket har erkänt att uppfyller kraven på kontrollerade uppfödningförhållanden enligt trikinförordningen.

Livsmedelsverket ger ett godkännandenummer till anläggningar som avses i 13 § 2 mom.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska föra register över alkoholbutiker och ställen för tillverkning och lagring av alkoholdrycker.

Regionförvaltningsverket och den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten för ett register över de livsmedelslokaler som de övervakar och över de verksamhetsställen under deras tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel.

Livsmedelsverket för i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) register över primärproduktionsställena. Bestämmelser om ansvaret vid registerföringen finns i 5 § i lagen. Kommunerna använder och uppdaterar registret över primärproduktionsställen i den omfattning det behövs för skötseln av de uppgifter som anges i denna lag.

Betänkande JsUB 4/2019 rd

Livsmedelsverket för, med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen, utifrån de anmälningar som avses i 40 § 4 mom. och 45 § 1 mom. register över sådant som hänför sig till utredningen av matförgiftningar och uppföljningen och övervakningen av zoonoser.

84 §

Uppgifter som registerförs

I de register som avses i 83 § antecknas:

- 1) tillsynsobjekten identifikationsuppgifter och uppgift om deras verksamhet ,
- 2) identifikationsuppgifter för primärproduktionsställen som har erkänts enligt 54 c §,
- 3) planerade och genomförda kontrollåtgärder,
- 4) för godkända laboratorier de analysmetoder som tillämpas inom bedömningen samt namnen på dem som svarar för undersökningarna,
- 5) andra än i 1–4 punkten avsedda uppgifter enligt livsmedelsbestämmelserna som behövs för tillsynen.

Identifikationsuppgifter som avses i 1 mom. är företagarens namn, adress och företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas personbeteckning, samt namn och adress för tillsynsobjektet.

Livsmedelsverket publicerar en förteckning över godkända laboratorier av vilken de uppgifter framgår som avses i 1 mom. 4 punkten.

I fråga om hygienpasstestare antecknas i registret testarens namn, ~~adress och företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas~~ personbeteckning och kontaktinformation. För personer som deltar i hygienpasstestet antecknas i registret namn och personbeteckning samt hygienpasstestarens namn, adressen till testplatsen och dag när testet utförts. För personer som testaren har beviljat hygienpass antecknas dessutom dagen då hygienpasset beviljades.

Bestämmelser om inhämtande av personuppgifter och införande av dem i registret samt om användning och utlämnande av registeruppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i dataskyddslagen (1050/2018) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20.

Genom denna lag upphävs jord- och skogsbruksministeriets förordning om verksamhet vid första ankomstplatser (118/2006).

Bestämmelserna i 16 a § tillämpas från och med den 1 juni 2020.

Ett före ikraftträdandet av denna lag beviljat kompetensintyg över livsmedelshygieniskt kompetens, som en person erhållit på grund av utbildning med motsvarande innehåll eller en examen som personen avlagt betrakta som ett sådant hygienpass som avses 27 §.

2.

Lag

om ändring av lagen om växtskyddsmedel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om växtskyddsmedel (1563/2011) 2, 24 och 27 §,
av dem 24 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 372/2018 och 27 § sådan den lyder i lag 372/
2018 som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om allmänna krav på växtskyddsmedel, utbildning och examen, utrustning för spridning av växtskyddsmedel och testning av utrustningen, utövande av verksamhet, myndigheter och deras uppgifter, tillsyn samt administrativa tvångsmedel och påföljder.

Denna lag tillämpas också

1) på tillsynen över efterlevnaden av samt annan verkställighet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, nedan *växtskyddsmedelsförordningen*, samt

2) på verkställigheten av andra kapitel än kapitel V i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG, nedan *gränsvärdesförordningen*.

24 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket svarar för verkställigheten av växtskyddsmedelsförordningen och denna lag, för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den och för organiseringen av tillsynen när det gäller tillverkning, import, utsläppande på marknaden, marknadsföring samt importörers och distributörers hantering och lagring av växtskyddsmedel. Säkerhets- och kemikalieverket ska även utöva sådan annan tillsyn över växtskyddsmedel som inte enligt gällande bestämmelser ska utövas av Livsmedelsverket.

Säkerhets- och kemikalieverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 75.1 och den myndighet som avses i artikel 75.2 i växtskyddsmedelsförordningen. Verket är behörig myndig-

Betänkande JsUB 4/2019 rd

het vid åtgärder som gäller verkställigheten av kapitlen II—IV och VI—X i gränsvärdesförordningen.

I fråga om användningen av växtskyddsmedel, samt i fråga om hantering och lagring i samband med den, svarar Livsmedelsverket för verkställigheten av växtskyddsmedelsförordningen och denna lag samt för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den, samt för organiseringen av tillsynen. Vid tillsynen anlitar Livsmedelsverket närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Vid sidan om Säkerhets- och kemikalieverket övervakar Tullen importen och exporten av växtskyddsmedel.

27 §

Sakkunnigmyndighet

Naturresursinstitutet ger utlåtanden till Säkerhets- och kemikalieverket om den biologiska effektiviteten och användbarheten av ämnen och preparat som är avsedda som växtskyddsmedel i syfte att utreda förutsättningarna för godkännande av ämnena och preparaterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 25 punkten, sådan den lyder i lag 722/2019, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 923/2017, 1112/2017, 403/2018, 404/2018 och 414/2018 och 722/2019, en ny 26 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

Betänkande JsUB 4/2019 rd

25) Konkurrens- och konsumentverkets uppgifter vid tillsynen över iakttagandet av i 2 kap. i konkurrenslagen (948/2011) föreskrivna förbud mot konkurrensbegränsningar,

26) utredning av livsmedelsföretagares tillförlitlighet enligt 16 a § i livsmedelslagen (23/2006).

Denna lag träder i kraft den 20.

Helsingfors 29.11.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Heikki Autto saml
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Mikko Savola cent
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.